

Nr 225.

Av herr **Björkman** i Norrköping, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 108, med förslag till lag om ändrad lydelse av 8 kap. 3 § rättegångsbalken m. m.

I kungl. propositionen nr 108 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen att antaga förslag till lag om ändrad lydelse av 8 kap. 3 § rättegångsbalken ävensom lag om ändrad lydelse av 3 § i förordningen den 15 okt. 1880 angående föreskrifter om lagfart av järnväg m. m., vilka lagförslag innebära inrättande av en ny hovrätt för de fyra nordligaste länen med i utsikt ställd förläggning i Härnösand.

Otvivelaktigt synes vara att, därest de grunder, processkommissionen angivit för en blivande processform, bliva följda, åtminstone *en* hovrätt kommer att bliva förlagd inom de fyra nordliga länen. Lika otvivelaktigt torde kunna anses att ett utbrytande redan nu av avdelningar från Svea hovrätt skulle medföra fördelar med hänsyn till detta omfattande verks administration. Emellertid vill det synas som om den tvekan, med vilken processkommissionen uttalat sig, och de starka skäl, som mot inrättande nu av den nya hovrätten framförts av Svea hovrätt och Sveriges advokatsamfund, borde vara av så vägande beskaffenhet att, särskilt om härtill lägges synpunkten av de för statsverket i varje fall betydliga men med den befintliga utredningen ej beräkneliga kostnaderna, ett beslut i den av Kungl. Maj:t angivna riktning ej torde för närvarande kunna anses vara nödigt eller välbetänkt.

Det borde väl vara en given förutsättning för den nya hovrättens inrättande att full visshet föreligger därom, att även efter den väntade rättegångsreformen hovrätten skulle fortfarande hava sitt säte på den ort, där den nu skulle bliva förlagd. Men ett antagande utan vidare att så blir förhållandet, motsäges av handlingarna i ärendet. Så erinrar processkommissionen därom, att kommissionen ännu icke hunnit så långt i sitt arbete, att den bestämt kan uttala sig om alla de faktorer, som böra inverka på frågans avgörande, och att kommissionen ännu icke slutligen

behandlat frågan om proceduren i överrätten, varmed frågan om överrätternas jurisdiktionsområden och förläggningssorter nära sammanhänger. Vidare påpekar kommissionen, att det visserligen ej kan finnas något tvivel om att en ny rättegångsordning kräver minst en överrätt för de fyra nordligaste länen och att kommissionens plan för dessa län upptager två överrätter, men kommissionen framhåller även att, då den nordligaste av dessa överrätter säkerligen icke kan komma att bestå av mer än en avdelning, frågan tarvar ytterligare noggrant överbäggande och att angivna omständigheter i hög grad försvåra bedömandet av frågan, var en hovrätt, som nu skulle inrättas för samtliga nu ifrågavarande län, lämpligast borde förläggas. Det synes väl ej heller, åtminstone ej för den i kommissionens arbeten icke invigde, otänkbart att, när den slutgiltiga prövningen av jurisdiktionsområdena och förläggningssorterna för rikets hovrätter skall företagas, jurisdiktionsområdena och förläggningssorterna för hovrätterna för de norra delarna av riket komma att annorlunda bestämmas än nu tänkts, då samtidigt kommer i betraktande huru skall förfaras med de jurisdiktionsområden, som innefatta Gävleborgs och Kopparbergs län, samt även Värmlands län, från vilka tre län i avsevärd utsträckning förekomma mål och ärenden av samma beskaffenhet som de, vilka eljest pläga betecknas såsom norrlandsmål. Att märka är att processkommissionen redan med den utgångspunkten, att den nu ifrågasatta hovrätten skall förläggas till Västernorrlands län, anser att det kan vara tveksamt, huru valet av förläggningssort bör utfalla. Och kommissionen kan ej yttra sig med mera bestämdhet än att »det vill synas kommissionen, så vitt frågan nu kan bedömas, som om Härnösand i främsta rummet borde komma i fråga».

Att det under den nuvarande skriftliga proceduren med hänsyn till den rättssökande allmänhetens bekvämlighet är — såsom kommissionen uttrycker sig — tämligen likgiltigt, var hovrätten har sitt säte, innebär ju i stort sett att hovrätten nu kan vara förlagd likaväl utanför Norrland som i någon norrländsk ort. Denna synpunkt kan dock ej läggas på förhållandena efter det att en muntlig överrättsprocedur kan bliva fastslagen. Därför är det synnerligen betydelsefullt att hovrätten får den rätta förläggningen.

Är det således redan i och för sig betänkligt att nu bestämma sig för förläggningssorten för hovrätten, kunde dessa betänkligheter till äventyrs uppvägas av de fördelar, som för den tid, som förflyter, innan rättegångsreformen kan väntas fullbordad, kunde finnas vara förenliga med en utbrytning av vissa avdelningar ur Svea hovrätt och dessas förläggning till en norrländsk ort. Men härvidlag måste under nuvarande ekonomiska

trångmål nödvändigt beaktas, att kostnaderna för en utbrytning bliva synnerligen omfattande. Dessa kostnader uppgivas i den kungl. propositionen komma att årligen utgöra *dels* merutgift för avlöningar 89,776 kronor (dock med möjlighet till någon reducering), *dels* vissa extra avlöningsutgifter 24,000 kronor, *dels* kostnader till expenser, ved m. m. till belopp, som icke nu kunnat beräknas. Härtill kommer givetvis dyrtidstillägg till befattningshavarna. Men förutom dessa årliga kostnader medför den föreslagna hovrättens förläggningsfråga engångskostnader, angående vilkas storlek propositionen ej ger någon tillförlitlig ledning. Härutinnan fixeras nämligen endast det belopp, 25,000 kronor, som är att hänföra till flyttningskostnader till hovrättens tjänstemän. Utgifter till möbler och andra inventarier, arkivinredning och anskaffande av ett bibliotek till hovrätten hava ej i propositionen till visst belopp kunnat fixeras. Och slutligen och av än större betydelse är att Kungl. Maj:t väl förklarat, att för Härnösands del flera möjligheter finnas för ordnande av frågan om ämbetslokaler för den nya hovrätten, men att utan närmare undersökningar av dessa möjligheter och till äventyrs andra sådana det icke låter sig göra att angiva, vilken kostnad som uti förevarande hänseende kan uppkomma för statsverket.

Då således riksdagen ej heller har möjlighet att överskåda den ekonomiska räckvidden av ett bifall till den kungl. propositionen, torde detta utgöra en bestämd anledning för riksdagen att ej träffa ett förhastat avgörande.

Genom ett avböjande av den kungl. propositionen skulle visserligen det länge närda önskemålet om en norrländsk hovrätts inrättande för längre eller kortare tid undanskjutas. Men då detta önskemåls uppfyllande i själva verket först kommer att vara av reel innebörd i och med den ifrågasatta rättegångsreformens genomförande och då önskemål, vilkas realiserande kräva avsevärda kostnader för statsverket, nu mer än någonsin måste noga prövas i avseende å sin verkliga betydelse, vill det synas som om fulla skäl föreligga för att riksdagen ej borde antaga den kungl. propositionen.

Med stöd av vad jag således anfört tillåter jag mig hemställa,

att riksdagen ej måtte bifalla Kungl. Maj:ts
ifrågavarande proposition.

Stockholm den 17 mars 1922.

G. A. Björkman.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page. The text is too light to transcribe accurately.